

Zpráva o průběhu doktorského studia Mgr. Pavla Machače
(posudek školitelky)

Mgr. Pavel Machač absolvoval vysokoškolské studium na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, a to na kombinaci *čeština- němčina*. Studium ukončil v r. 1985 bohemistickou diplomovou prací s fonetickým zaměřením („*Některé hláskové deformace ve spontánních mluvených projevech*“).

Své pedagogické působení zahájil v r. 1985 jako učitel češtiny a němčiny na Základní škole v Loděnici, po návratu ze základní vojenské služby učil tytéž předměty na Obchodní akademii v Praze 10, v letech 1991 až 1996 byl ředitelem soukromé Jazykové školy v Loděnici.

Na FFUK začal učit již v r. 1993, když vyhověl pozvání Fonetického ústavu FF UK nejprve k externímu působení, a postupně převzal podstatnou část praktické výuky fonetiky němčiny pro obory *germanistika* (GER) a *překladatelství a tlumočnictví němčiny* (PTN). V r. 1995 byl v konkurzním řízení přijat jako odborný asistent FÚ do interního pracovního poměru. Od r. 2001 je vedoucím semináře metodiky a techniky vědecké práce a fonetické laboratoře.

Od počátku svého působení ve Fonetickém ústavu se Mgr. Machač ukázal jako velmi schopný a obětavý pedagog, který své zkušenosti s výukou na různých typech škol dovedl velice úspěšně zúročit i ve své vysokoškolské praxi. Jeho **pedagogická činnost** zahrnuje jednak již zmíněnou problematiku germanistickou, a to přednášky i semináře, jednak povinné předměty oborů *lingvistika a fonetika* (LF) a *fonetika* (PHO). Jmenovat je třeba alespoň *Fyziologickou fonetiku*, jeden ze základních oborových kurzů, který přejímají i některé další obory (AaA, SRVJ). Zajišťuje ovšem také specializované semináře. S úspěchem vedl ročníkové práce předepsané na oborech LF a PHO k PZK a SZK, a také práce diplomové.

Vedle značného pedagogického zatížení se průběžně podílel a podílí na vědeckých a také organizačně provozních úkolech pracoviště. Od r. 1999 se postupně účastnil šesti grantových projektů. Nelze se proto divit, že pro realizaci doktorského studia téměř vyčerpal časové možnosti poskytované studijními předpisy.

Mgr. Machač vstoupil do **doktorského studia** oboru *fonetika* v roce 1998 (kombinovaná forma). V průběhu studia podstatně doplnil a rozšířil svou znalost obecných základů oboru a zároveň si osvojil důkladný metodický přístup k analýze zvukového materiálu, který je ve fonetickém výzkumu za současného stavu technických možností nezbytný.

S výzkumem založeným na počítačovém zpracování akustického signálu řeči souvisely i jeho krátkodobé zahraniční vědecké pobyty, jednak na J.W.Goethe-Universität ve Frankfurtu nad Mohanem (1999 a 2001, Institut für Phonetik), jednak na Technické univerzitě v Drážďanech (2000-2003 každoročně, Institut für Akustik und Sprachkommunikation). Tento druhý pobyt byl součástí projektu meziuniverzitní spolupráce MŠMT (tvorba difonového inventáře češtiny pro vícejazyčnou syntézu řeči) a byl ukončen s velmi dobrým, v praxi ověřitelným výsledkem.

Atestace předepsané studijním plánem skládal Mgr. Machač hladce a na dobré úrovni. Tuto část studia ukončil v r. 2004. V průběhu studia však po důkladném zvážení poněkud pozměnil zaměření své disertační práce:

Dlouhodobým a značně rozsáhlým předmětem odborného zájmu Mgr. Machače je variabilita hláskových realizací ve spontánním mluveném projevu, zejména pak hláskové deformace. Proto se aktivně podílel i na vytváření nové koncepce pro zpracování materiálu ve fonetické databázi češtiny, budované ve FÚ. Původní námět své práce zaměřil k tomuto úkolu. Rychlý nárůst požadavků na funkční provoz databáze a také nové softwarové možnosti si však vyžádaly při budování databáze jiný postup a širší kooperaci týmovou. Na druhé straně vznikly dobré podmínky k důkladné materiálové analýze. Mgr. Machač proto přesunul

těžiště své práce tímto směrem. Mohl přitom využít zkušeností z výzkumu komparační problematiky česko-německé (viz bibliografie).

K obhajobě nyní předkládá práci s názvem *Temporální a spektrální struktura českých explozív*. Je to téma mimořádně aktuální, protože exaktní akustická analýza konsonantizmu na materiálu současné češtiny téměř chybí a také starší práce se dotýkají této problematiky nesoustavně. Je to zároveň téma značně náročné na pracovní nasazení i čas. Mgr. Machač svůj materiál analyzoval systematicky z řady různých hledisek a s důkladností sobě vlastní shromáždil značný objem originálních výsledků. Jeho studie představuje důležitý úsek základního popisu fonetické stavby češtiny a poskytuje východisko pro další výzkum. Část výsledků již publikoval na několika odborných konferencích a následně ve sbornících z těchto konferencí (viz bibliografie). Zkušenosti z výzkumu využívá i ve své pedagogické práci, jak v přednáškách, tak při vedení studentských prací.

Závěr

Mgr. Pavel Machač se v průběhu doktorského studia důkladně seznámil s obecnou problematikou oboru, s metodikou oboru i s potřebným zázemím výzkumu ve zvolené oblasti. Úspěšně splnil všechny atestace svého studijního plánu a prokázal schopnost samostatné vědecké práce. Předložil hodnotnou disertaci, která zpracovává aktuální a nesnadnou problematiku, na bázi systematické analýzy materiálu přináší podstatné nové údaje a poskytuje užitečné podněty pro další výzkum.

Praha, 21. 3. 2006

Prof. PhDr. Zdena Palková, CSc.